

Datum: 16.01.2015
Medij: RTS1
Emisija: Jutarnji program / RTS
Autori: Biljana Bojković
Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Kraj	Trajanje
Emisija	16.01.2015 06:00:00	16.01.2015 09:00:00	180:00
Prilog	16.01.2015 08:28:00	16.01.2015 08:33:20	5:20

Naslov: Život žena na selu tokom rata

3769

Voditelj:

Dobro vam jutro, ponovo smo u Jutarnjem programu. Težak život na selu postao je još teži tokom ratnih godina, najveći teret ponele su žene seljanke koje su morale da rade na njivi umesto muškaraca. Često gladne, bose i pocepane snalazile su se kako su znale, ali su ipak dostojanstveno dočekale kraj Velikog rata.

Reporter, Biljana Bojković:

U Srbiji je prema popisu iz 1910. godine 85% ljudi živelo na selu. Ratne prilike bitno su izmenile njihovu svakodnevicu, muškarci su mobilisani, a žene su pored uobičajenih obaveza obavljale i muške poslove, dodatni problem bio je i nedostatak stoke, koju je vojska preuzela za vuču teške artiljerije:

Jelena Tucaković, etnolog u Etnografskom muzeju:

Bili su zapravo neophodni i volovi, vučna stoka, volovi, konji, sve ono što se na selu takođe koristi za poljoprivredu, nestanak ljudi, nestanak stoke sa sela značilo je jedan veliki problem za privređivanje i nabavku hrane i proizvodnju hrane.

Reporter, Biljana Bojković:

Kako je rat počeo u leto 1914. letina je ostala nesakupljena, a zemljoradnja i stočarstvo su stagnirali. Tek u proleće 1916. žene masovnije izlaze na polja i obrađuju zemlju.

Božica Mladenović, profesorka istorije na Filozofskom fakultetu:

Na trpezi je bilo povrće, najviše krompir, pasulj, kupus, zatim je uglavnom bio kukuruzni hleb, odnosno proja, pšeničnog hleba je bilo vrlo malo i to uglavnom za praznike.

Reporter, Biljana Bojković:

Njive koje obrađuju žene uz pomoć dece ne mogu da prehrane stanovništvo, zato je pre okupacije postojao pravilnik o upotrebi austrougarskih zarobljenika za poljoprivredne poslove.

Jelena Tucaković, etnolog u Etnografskom muzeju:

Buknuo je rat, nisu imali hranu, imali su preobuku, imali su gde da spavaju a čak su dobijali i novac. Takođe seljaci koji su bili bogatiji mogli su o svom trošku da angažuju te zarobljenike.

Reporter, Biljana Bojković:

Okupacijom je život na selu otežan, neprijatelj je na selu otimao od seljaka sve što je želeo. Kako bi što više iskoristila resurse austrougarska je organizovala poljoprivrednu obuku za seosko stanovništvo i decu.

Jelena Tucaković, etnolog u Etnografskom muzeju:

Smatralo je da će najbolje biti da uloži u stanovništvo da u što dužem roku, i što duže može da iskorišćava da poljoprivredne resurse, pa i u ljudstvu. Tako da su otvorene škole, bile su dve škole jedna u Beogradu i jedna u Valjevu.

Božica Mladenović, profesorka istorije na Filozofskom fakultetu:

Okupator je prvo kupio ta stajaća odela, ono što su oni oblačili pogotovo za vreme praznika, ili kada su odlazili u crkvu. Žene nisu mogle da idu na njivu, da rade nisu imale šta da obuku.

Reporter, Biljana Bojković:

Na selu nije bilo lekara polugoli i često bos seljaci lečili su jedni druge, a i nadrilekarstva je bilo svuda.

Božica Mladenović, profesorka istorije na Filozofskom fakultetu:

Pojavljuje se posebna jedna kategorija žena takozvana babice, koje su u tim ratnim uslovima obavljale pobačaje, vrlo često u nehigijenskim uslovima, dolazilo je do sepse, dolazilo je do smrtnih ishoda. Međutim babice su bile sve brojnije, iz prostog razloga što je trebalo na takav način regulisati veze koje su postojale, a koje su bile društveno neprihvatljive.

Reporter, Biljana Bojković:

Većina seoskog stanovništva bila je nepismena pa mnogi nisu mogli ni da se dopisuju sa svojim na frontu. Sujeverje je čak i u velikoj meri bilo i u gradovima, tako da su i novine prenosile nezamislive priče.

Božica Mladenović, profesorka istorije na Filozofskom fakultetu:

Jedna od tih priča je bila da se rodila beba koja je odmah stala na noge, i rekla da će se rat završiti za 3 ili 4 godine. Zatim se opet rodila neka beba koja je znala da govori i rekla da će se rat završiti kada ona umre, posle 2 dana ona je umrla.

Reporter, Biljana Bojković:

Datum: 16.01.2015
Medij: RTS1
Emisija: Jutarnji program / RTS
Autori: Biljana Bojković
Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Kraj	Trajanje
Emisija	16.01.2015 06:00:00	16.01.2015 09:00:00	180:00
Prilog	16.01.2015 08:28:00	16.01.2015 08:33:20	5:20

Naslov: Život žena na selu tokom rata

498

U periodu velike nestašice žene sa sela su uglavnom slale hranu svojim rođacima koji su živeli u gradovima, o čemu svedoče brojni izveštaji. U njima još piše da je bilo onih koje su profitirale i za svoje proizvode tražile različite stvari.

Božica Mladenović, profesorka istorije na Filozofskom fakultetu:

Sve što bi se nekoj ženi sa sela dopalo u nekoj gospodskoj kući ona je to uzimala, a za uzvrat davala životne namirnice, i postoji svedočenje jedne savremenice događaja, da su pevale pesme.

